

Στάρετς Μακάριος της Όπτινα

/ [Πεμπτούσια](#)

Image not found or type unknown

Οι επιστολές του Στάρετς Μακαρίου

(του καθηγητή Ι.Μ. Κόντζεβιτς)

Πρόλογος της Ελένης Κόντζεβιτς

Ο στάρετς Μακάριος- ήταν ένας μεγάλος δάσκαλος της ταπείνωσης. Όπως λέει ο αββάς Ισαάκ, «η ταπείνωση και άνευ έργων συγχωρεί πλήθος αμαρτιών... Χωρίς ταπείνωση όλα τα έργα μας είναι μάταια, όπως και κάθε αρετή και κάθε κόπος»**[1]**.

Ο στάρετς Μακάριος δε δίδασκε τίποτα δικό του. Οι διδαχές του αντικατόπτριζαν όλη την πατερική διδασκαλία, όπως καθρεφτίζεται ο έναστρος ουρανός σε μια γαλήνια λίμνη.

Στο μεγαλύτερο μέρος της η πνευματική του διδασκαλία συμπεριλαμβάνεται στις

επιστολές του. Αξίζει να σημειωθεί η προσωπική του άποψη για τη σύγχρονη ζωή. Τις απόψεις του αυτές θα μπορούσε να τις ονομάσει κανείς απόψεις της Όπτινα. Τις αποδέχονταν και πνευματικές μορφές του πνεύματος της Όπτινα, όπως ο π. Αντώνιος Μποσκώφ, αλλά και λαϊκοί, όπως οι αδελφοί Κιρεγέφσκυ και πολλοί άλλοι. Στα Γράμματα προς Μοναχούς (επιστολή 165) γράφει ο στάρετς: «Η καρδιά μας χτυπά δυνατά καθώς σκεφτόμαστε την πατρίδα μας Ρωσία. Που τρέχει ασταμάτητα; Τί γυρεύει; Τί προσδοκά; Η μόρφωση αυξάνεται αλλά είναι ψευτομόρφωση. Είναι μια αυταπάτη. Η νέα γενιά δεν ανατρέφεται με το γάλα των δογμάτων της αγίας Ορθόδοξης Εκκλησίας μας. Έχει δηλητηριαστεί από κάποιο ξένο, κακό πνεύμα. Πόσο μπορεί να συνεχιστεί αυτό; Βέβαια ο Θεός με τ' ανεξερεύνητα κρίματά Του γνωρίζει τι πρόκειται να μας βρει. Αλλά αυτό το 'χει κρύψει από μας, με την απύθμενη σοφία του. Φαίνεται όμως πως έφτασε ο καιρός που έχουν προφητεύσει οι πατέρες μας: «ο σώζων εαυτόν σωθείτω».

Στην επιστολή του 172 γράφει ο στάρετς: «Εμείς πρέπει ν' αγαπάμε την Αγία Ρωσία, να περιφρονήσουμε την Ευρωπαϊκή μόδα και να μετανοήσουμε για την προσκόλληση που είχαμε σ' αυτήν στο παρελθόν. Πρέπει νά 'μαστε σταθεροί στην ορθόδοξη πίστη μας, να προσευχόμαστε στο Θεό και να μετανοήσουμε για τα παλιά».

Σ' ένα άλλο γράμμα του γράφει: «Η Ευρώπη μας δίδαξε τις τέχνες και τις επιστήμες, αλλά μας αφαίρεσε την αυθόρμητη καλοσύνη, μας απομάκρυνε από την ορθόδοξη πίστη για ν' αποκομίσει κέρδος».

Στις επιστολές του στάρετς Μακαρίου θα συναντήσει κανείς αρκετές φορές παρόμοιες αποδοκimasίες του για την προθυμία της ρωσικής κοινωνίας να υιοθετήσει τις ευρωπαϊκές συνήθειες περιφρονώντας τα προηγούμενα ωραία ήθη και έθιμα της Αγίας Ρωσίας

Στις επιστολές του στάρετς δε θα συναντήσουμε καμιά αναφορά στο σλαβόφιλο φιλόσοφο Αλέξη Στεπάνοβιτς Κομιάκωφ ή στην κοσμοθεωρία του. Δεν είναι σίγουρο αν ο Κομιάκωφ επισκέφτηκε ποτέ το μοναστήρι της Όπτινα. Και σε καμιά περίπτωση βέβαια δε θα μπορούσε να θεωρηθεί μαθητής των γερόντων της Όπτινα.

Οι σλαβόφιλοι έβλεπαν αρνητικά το Βυζάντιο. Οι γέροντες της Όπτινα λογάριάζαν τους αγίους του Βυζαντίου ως τη βάση και το θεμέλιο της πίστης και της παράδοσής τους. Ο Ιβάν Κιρεγέφσκυ, που 'χε ακριβώς τις ίδιες πεποιθήσεις και το ίδιο πνεύμα με τους γέροντες, ελαβε προσωπικά ενεργό μέρος στην έκδοση των έργων των αγίων πατέρων. Δε θα μπορούσε σε καμιά περίπτωση να κληθεί σλαβόφιλος. Εκείνοι που του απέδωσαν τέτοιο τίτλο δείχνουν άγνοια της ιστορίας

και της σημασίας της Όπτινα.

Οι επιστολές του στάρετς Μακαρίου εκδόθηκαν σε δύο τόμους:

1. Συλλογή Επιστολών προς Μοναχούς, του αλήστου μνήμης γέροντα Μακαρίου, μ' ένα παράρτημα: «Δύο δοκίμια του Γέροντα για το Λόγο του Θεού και τα κείμενα των Αγίων Πατέρων, καθώς και κείμενό του για την ταπείνωση» (Μόσχα, έκδοση Ι. Μ. Όπτινα, 1862), σελ. 343.
2. Συλλογή Επιστολών προς Λαϊκούς, του αλήστου μνήμης γέροντα Μακαρίου (Μόσχα, έκδοση Ι. Μ. Όπτινα, 1862), σελ. 700.

Εδώ παρουσιάζουμε στον αναγνώστη τις επτά πρώτες επιστολές της δεύτερης συλλογής, με τη σειρά που τις τοποθέτησε ο Ι.Μ. Κόντζεβιτς λίγο πριν από το θάνατό του.

1. Ασκητικοί Λόγοι αββά Ισαάκ του Σύρου (Λόγος μθ').

Πηγή: Στάρετς Μακάριος της Όπτινα, Μετάφραση-Επιμέλεια Πέτρου Μπότση, Αθήνα 1999